

II, §§ 3 - 4

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. Τι σήμαινε για τους Αθηναίους η αναγγελία της συντριβής της ναυτικής τους δύναμης στους Αιγός Ποταμούς; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
2. *οὐδείς ἐκοιμήθη*: Ποια εντύπωση δημιουργεί στον αναγνώστη η φράση αυτή;
3. *ἐκκλησίαν ἐποίησαν*: Πώς κρίνετε την ενέργεια αυτή των Αθηναίων; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
4. Ποια μέτρα πήραν οι Αθηναίοι προκειμένου να προστατευθούν μετά την ήττα τους στους Αιγός Ποταμούς και πώς κρίνετε τα μέτρα αυτά;
5. Σε ποιους Έλληνες είχαν συμπεριφερθεί με σκληρό τρόπο οι Αθηναίοι και πώς τους κρίνετε γι' αυτό;
6. Πώς αξιολογούν τώρα, μετά την ήττα στους Αιγός Ποταμούς, οι Αθηναίοι τη συμπεριφορά τους απέναντι σε πολλούς Έλληνες κατά τη διάρκεια του πολέμου και ποιες συνέπειες εκτιμούν ότι θα υποστούν; Να διατυπώσετε τα συμπεράσματά σας, αφού λάβετε υπόψη σας τον τρόπο που αντιδρούν στην αναγγελία της καταστροφής.
7. Πώς έφτασε στην πόλη της Αθήνας η είδηση της συντριβής των Αθηναίων στους Αιγός Ποταμούς; Να συγκρίνετε τον τρόπο μετάδοσης της είδησης με τους σύγχρονους τρόπους μετάδοσης ειδήσεων και πληροφοριών.
8. Με ποιους λεκτικούς τρόπους επιτυγχάνει να παρουσιάσει ο Ξενοφών το ψυχολογικό κλίμα που δημιουργήθηκε στην Αθήνα και τις ενέργειες στις οποίες προέβησαν οι Αθηναίοι μετά την αναγγελία της ήττας τους στους Αιγός ποταμούς; Να τους σχολιάσετε δείχνοντας αν επιβεβαιώνουν ή όχι το χαρακτηρισμό του ύφους του ως

«δημοσιογραφικού» (βλ. εισαγωγή σχολικού βιβλίου, σ. 32 και σχόλια, σ. 69).

B. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Με ποιες λέξεις ή φράσεις δηλώνεται η πρώτη αντίδραση των Αθηναίων στην αναγγελία της συντριβής της ναυτικής τους δύναμης στους Αιγός Ποταμούς;
2. Νομίζετε ότι οι Αθηναίοι ξεπέρασαν πολύ γρήγορα τον αρχικό πανικό τους από την είδηση της καταστροφής; Από πού φαίνεται αυτό;
3. Να χωρίσετε το κείμενο σε ενότητες και να δώσετε ένα σύντομο τίτλο σε καθεμιά.

Γ. Ερώτηση κλειστού τύπου

1. Να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε, με βάση το κείμενο, το περιεχόμενο των προτάσεων σημειώνοντας X στο αντίστοιχο τετράγωνο:

	Σωστό	Λάθος
α) Η είδηση της ήττας των Αθηναίων έφτασε πρώτα στην Αθήνα και κατόπιν στον Πειραιά.	☐	☐
β) Οι Αθηναίοι μόλις πληροφορήθηκαν την ήττα τους αποφάσισαν να γκρεμίσουν αμέσως τα τείχη της πόλης τους.	☐	☐
γ) Οι Αθηναίοι δέχτηκαν από την αρχή με ψυχραιμία την είδηση της ήττας τους.	☐	☐
δ) Οι Αθηναίοι μετά την ήττα τους περίμεναν παθητικά την εξέλιξη των γεγονότων.	☐	☐
ε) Οι πρώτες ενέργειες των Αθηναίων μετά την ήττα τους αποφασίστηκαν στην εκκλησία του δήμου.	☐	☐
στ) Οι Αθηναίοι είχαν φερθεί σε όλους τους Έλληνες πάντοτε καλά, γι' αυτό δεν πανικοβλήθηκαν από την ήττα τους.	☐	☐
ζ) Ο θρήνος στην Αθήνα ήταν μόνο για τους νεκρούς		

- του πολέμου.
- η) Οι Αθηναίοι είχαν υποτάξει με πολιορκία τους Μηλίους.

2. Γραμματικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. Να εντοπίσετε στο κείμενο τα ουσιαστικά γ' κλίσης και να τα μεταφέρετε στην ονομαστική ενικού.
2. *οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτούς, πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν:* Να ξαναγράψετε το χωρίο μεταφέροντας τους κλιτούς τύπους στον ενικό αριθμό εκτός από τη λέξη *οἷα* (την οποία θα αφήσετε αμετάβλητη).
3. Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το λάθος στο γραμματικό προσδιορισμό των λέξεων που δίνονται, αφού τις εντοπίσετε στο κείμενό σας:
 - *ἀφικομένης*: είναι μετοχή ενεστώτα / μετοχή αορίστου β'
 - *πείσεσθαι*: είναι απαρέμφατο μέλλ. του *πείθομαι* / του *πάσχω*
 - *ἀπολωλότας*: είναι μετοχή ενεστώτα / μετοχή παρακειμένου
 - *Αἰγινήτας*: είναι ουσιαστικό πρώτης / τρίτης κλίσης
 - *πολύ*: είναι επίθετο / επίρρημα
 - *πλήν*: είναι επίρρημα / καταχρηστική πρόθεση
4. Να μεταφερθούν οι ρηματικοί τύποι στους άλλους χρόνους:

Ενεστώς	νομίζοντες	παραγγέλλων		παρασκευάζειν
Μέλλον				
Αόριστος			ἀφικομένης	
Παρακείμενος				

5. ἔδοξε: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σε όλες τις εγκλίσεις του ενεστώτα και του αορίστου.

6. Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τις αντωνυμίες του κειμένου και να τις χαρακτηρίσετε ως προς το είδος (π.χ. δεικτική, αναφορική κλπ.), το γένος, την πτώση και τον αριθμό.

Αντωνυμία	Είδος αντωνυμίας	Γένος	Αριθμός	Πτώση

3. Συντακτικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως ο συντακτικός ρόλος των όρων που δίνονται.

- *της Παράλου:* είναι στο *ἀφικομένης*
- *ἀφικομένης:* είναι μετοχή και γενική
- *νυκτός:* είναι γενική του
- *τῷ ἑτέρῳ:* είναι στο
- *οἷα:* είναι του *ἐποίησαν*
- *πολιορκία:* είναι δοτική του
- *τῇ ὕστεραία:* είναι δοτική του
- *τὰ τείχη:* είναι στο *εὐτρεπίζειν*.

2. Να βρείτε τις γενικές και δοτικές του κειμένου (όχι τις εμπρόθετες) που χρησιμοποιούνται επιρρηματικά για δήλωση χρόνου. Υπάρχει αντίστοιχο φαινόμενο στη νέα ελληνική και -αν ναι- ποιες πτώσεις χρησιμοποιούνται σήμερα; Να δώσετε μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα.
3. Να εντοπίσετε τους εμπρόθετους προσδιορισμούς του κειμένου και να τους χαρακτηρίσετε.
4. Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος στον προσδιορισμό της συντακτικής θέσης των όρων που δίνονται:
 - *ὅστ' ἐκείνης ... νομίζοντες*: είναι κύρια / δευτερεύουσα πρόταση
 - *πολύ*: είναι επιθετ. / επιρρημ. προσδιορ.
 - *ἀποίκους*: είναι επιθ. προσδ. / κατηγ. στο υποκ. του ὄντας
 - *τῶν Ἑλλήνων*: είναι γεν. κτητ. / γεν. διαιρ. από το πολλούς
 - *πάντα*: είναι κατηγορημ. / επιθετ. προσδ. στο τᾶλλα
 - *ἀποχῶσαι*: είναι υποκειμένο / αντικείμενο του ἔδοξε

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να μεταφέρετε στη νέα ελληνική τις παρακάτω λέξεις και φράσεις του κειμένου:
 - α) *τῆς Παράλου ἀφικομένης*:
 - β) *οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες*:
 - γ) *κρατήσαντες πολιορκία*:
 - δ) *τῇ δ' ὕστεραία*:
2. Να γράψετε τέσσερις λέξεις παράγωγες (απλές ή σύνθετες) από το ρήμα *πάσχω*.

3. Να γράψετε στην αρχαία ελληνική από ένα συνώνυμο για τις λέξεις:
οϊμωγή, διήκω, ἕτερος, νομίζω, ἀφικνοῦμαι, κρατῶ, ἀπολωλότας.
4. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με λέξεις παράγωγες (απλές ή σύνθετες) του *κρατῶ* ώστε να ολοκληρώνεται το νόημά τους:
- Του επιστράφηκε ένα ποσό από την φόρου που είχε γίνει στη διάρκεια του χρόνου.
 - Η του πληθωρισμού είναι μέλημα πολλών κυβερνήσεων σε όλο τον κόσμο.
 - Παρά τη δυσκολία του χτεσινού αγώνα, στο τέλος η δική μας ομάδα.
 - Επειδή θεωρήθηκε ύποπτος, διατάχτηκε η προσωρινή του.